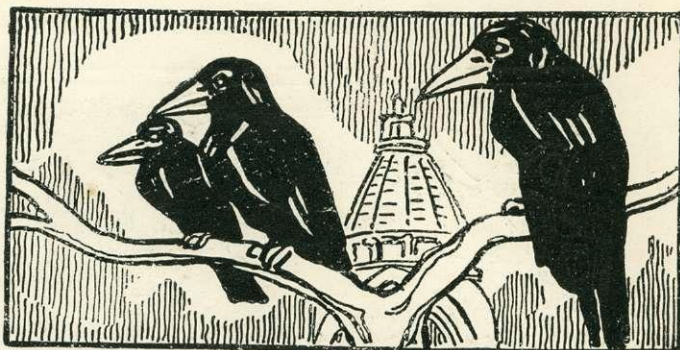

MI. UJSÁG AZ. ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST FŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1922.

IX. évfolyam. 17—18. szám.

Szeptember 1—15.

KIADJA: BUDAPEST FŐVÁROS
ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE

Az állat- és növénykert igazgatóságának
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL

Megjelen mint az „A TERMÉSZET”
:o: :o: :o: melléklapja :o: :o: :o:

Kirándulás Berlin—Hamburg állatkertjeibe.

Írta: Pénzes Antal.

A hosszú háborús pihenés után az idején már meghozta részemre azt a szerencsét, hogy régi vágyam teljesülhessen és kimehessek Németországba. Az alatt a pár nap alatt, ami rendelkezésemre állott, eltökélt szándékom volt, hogy csak a természettudományi vonatkozású látványokat tekintsem meg, de ki tud teljesen ellentálni annak a sok szebbnél-szebb képtárnak, kiállításnak, palotának stb., amik München, Berlin, Hamburg városában lépten-nyomon utjába akadnak az embernek. Szinte zúgott már a fejem, amikor kijuthattam a sokat emlegetett berlini Zooba. A mi gyönyörű állatkertünk után lefokozott igényekkel léptem át kapuját. Építészeti szempontból nem is nyújt semmi különösöt, meglehetősen nagy parkban ketrecekben, kifutókban vannak az állatok elhelyezve. Az első, ami meglepett, egy hatalmas afrikai elefánt volt. Idáig csak képekről ismertem, azonban az ázsiaiánál kétszer nagyobb hátrasmulós füleiről könnyen felismertem. Kár, hogy agyarái hiányoznak, de rendkívül ráncos, cserepes bőrével, ívesen görbülő hátával igazi óskolosszus benyomását kelti a szemlélőben. Nem messze tőle barnáspiszkos vízű medencében keringett egy viziló, sem időm, sem türelmem nem volt hozzá, hogy megvárjam, míg kimászik a partra, a pesti kollégái rendszerint ügyis udvariasabbak.

A rinocerosz kerítése mellett szomorúan ballagtam el, kihalt ott az élet, még a verebek is elkerültek. A struccházban már élénkebb kép tárul elénk: egy hatalmas fehér-fekete strucckakas sétál megfogyatkozott háremhölgyei között, míg mellette kazuárok futkároznak a kerítés mentén.

Ausztrália szigetvilágán élnek ezen sisakos, szőrtollú madarak és ez a szigeti elkülönültségük több fajtára tagolta szét a különben egy típusú kazuárfajt. Az itt látható egyik példánynak a lila fejdíszre a rendesen mélyebbre lenyúlik a nyakára és ezáltal a *Casuarus galeatus f. violicollis Rothsch.* fajtát alkotja.

Hogy a kertben elterülő tavakban hiába kerestem a nálunk oly szép vízmadárelélet: a flamingók, kacsák, gödények csoportját, azt szinte feleslegesnek találok felemlíteni; hiányoztak a szabadon sétáló pávák, fécánok színes csoportjai is, általában a madárvilág gyengén van képviselve.

A nézőközönségtől legjobban körülvelt majomházban páviánok, cercfókó utolsó

mohikánjai produkálják magukat, már szinte innen is egykedvűen akartam eltávozni, amikor az egyik végén hatalmas, feketearcú csimpázt (*Anthropopithecus tshego Duvern*) vettem észre. A majdnem egészen fekete állat türelmetlenül bajlódott egy hatalmas labdával, majd egy pillanat alatt kétlábra állva, egyik kezefejére támaszkodva beszietelt a belső ketrecébe. Vacsoraidő volt, mire bejutottam már javában nyalta le az ápolója kezében tartott kanálról vacsoráját: valami barna kásafélét. Most megérttem előbbi idegességét és jobban szemügyre vehettem. Jól fejlett him példány, az arcán a kicsi, behorpadt orra mellett kétoldalról hatalmas dudorodása van, ugylátszik ez is másodlagos nemi jelleg, mint a him orángután fejlebenyei. A nagy Brehmben ábrázolt példányokon nincs ilyen erős dudorodás feltüntetve. Ez a példány a porosz akadémia költségén létesített teneriffai kísérleti csimpánztelepről származik, eredetileg többen voltak, de már csak egy him példány maradt meg közülök.

Azután jöttek a tevék, antilópok, kecskék, szarvasmarhák, körülbelül a pesti állomány-nak megfelelően.

A lovak közt barnaszőrű, sötétén csikolt zebroid, zebra-póni korcs.

Már az amerikai és európai bölények láttára felvidultam, talán sikerül még egy kis hozzáértéssel és jóakarattal ezen gyönyörű őssálatokat az utókor számára megmenteni. Épp így a kenguruállomány gazdagságán is elcsodálkoztam. Három-négy példány egy-egy fajból, legnagyobb közöttük a vörös óriás-kenguru, de a szürke óriás, a bennet-kenguruk is a legnagyobb, legegészségesebb példányok valamennyien. A nagy ragadozók létszámánál már látszik a háborús veszteség, de egy királytigris, meg több oroszlán nem mutat olyan sötét, üres barlangokat, mint a mi pesti állatkertünk. Ezekről már csak néhány lépésnyire van az emeletes aquarium és terrarium-ház, ahová közvetlen az utcáról, a Kurfürsten-Dammról is bejuthatunk. Az insectarium az émeleten van, kb. 15—20 üveges drótszekrényben vannak elhelyezve az egyes rovarok: bótsáskák, lepkehernyók, de ezek nem nyújtanak valami különös változatosságot. Sokkal érdekesebbek a kb. 15—20 cm. hosszú fekete százlábúak (*Spirotreptus spes. Rufigi.*) csoportja. A hangyabolyok és az ablakon bejáró méhek is mozgalmassabb képet mutatnak. Egy üvegezett csatornán jutnak be a lapos, üvegezett kaptárba, úgyhogy ezen harcias kis jóságokat a leggyámoltalanabb városi gyerek is megfigyelheti. Az egyik ajtón kimehetünk az aquarium tetejére, ahol már

szabadon láthatjuk a felállított kaptárak körül repdeső méheket, itt azonban már feltűnő táblák figyelmeztetik a közönséget a fenyegető csipésekre. Lemenet bejutunk a közepén pálmaházzal beépített aquariumba. Itt vannak a hatalmas krokodilusok, kajmánok, teknősökkel keverve, akárcsak Pesten, de mennyivel nagyobb példányok, 2—3-szor vastagabbak, 3—3½ m. hosszúak is vannak közöttük.

A terem körül futnak végig a természetes világítású üvegmedencék az édesvízi és tengeri állatok csodás alakjaival. A tengeri sünök, rózsák, kökörcsinek, csillagok pompáznak, élnek előttünk. Majdnem mindegyik tengeri medencében egy 1½ cm. hosszú kis rákocskalebeg sokadmagával, ez a *Macromysis flexuosa*, a felírások szerint ez az egyetlen aquariumokban szaporítható „Ködergarnele,” a tengeri állatok táplálására való. Sok más ismeretesebb tengeri hal: ráják, angolnák, lepényhalak, keszegek stb. fél-, negyedméteres példányai.

Képviselve vannak az édesvízi halak legfontosabb fajai is; ezek között a pisztrángmedence a csobogó vízeséseivel igazi otthona ennek a kényes halfajnak, de jól is érzi magát fogságában.

Az egyik sarokban, nem messze a kígyóktól van az óriás szalamandrak medencéje. Általában csak a japán faj ismeretes, de itt képviselve van a valamivel kisebb, szürkésbarna színű északamerikai faj is, élénk bizonyítéka a két északi kontinens egykori összefüggésének. Hosszú órákig gyönyörködhetünk ebben a változatos, szingzagdagéletben, igazi templom, ahol a természettől elzárt városi ember egy-két órát szentelhet a csodás természetnek. Tele is van látogatókkal, akiktől nem egy elejtett magyar sző röpven fülünkthöz.

A viláfgorgalmáról híres Hamburg városát is felkerestem, hogy legalább a kikötőben gyönyörködhessem a nagy oceanokat járó hajók bűgő, füstölgő forgalmában. Egész erdőket alkotnak a toronymagasságú daruk, amelyek között egyik-másik 25 mozdonyt is képes egyszerre levegőbe emelni. Ezek alatt futkároznak az apró benzincsonakok, bárkák és lomhán pihennek a hatalmas teherszállító hajók; látunk közöttük vöröscsillagos bolsevik hajótól japán hajóig minden rangú és rendű hajót, de leggyakrabban a „Stinnes”-hajók tűnnek előtérbe. A hindu, néger matrözök színes csoportjai, a tropusi nyestermékek halmazai legalább egy kis halvány képét, illatát hozzák a távoli, nekünk elérhetetlen világok gazdagságának. (Folytatása következik.)

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL